

L. R. TULASNE.

Den 22sten December 1885 overleed te Hyères, in het zuiden van Frankrijk, een der beroemdste plantkundigen, die onze eeuw heeft voortgebracht, L. R. TULASNE. Sedert ruim twintig jaren had hij, wegens zijne wankelende gezondheid, zijne lievelingsstudiën vaarwel moeten zeggen, en kon hij dus aan den vooruitgang der wetenschap geen werkzaam deel meer nemen.¹ Doch het bleef hem gegund te zien, hoe door anderen op de door hem gelegde grondslagen werd voortgebouwd, hoe zijne methoden meer en meer ingang vonden, en hoe de voornaamste uitkomsten van zijn onderzoek steeds uitgebreider bevestiging erlangden. Zijn gebied was de studie der champignons, en toen hij in het jaar 1841 de lange reeks zijner geschriften over deze schijnbaar zoo weinig aantrekkelijke wezens opende, was de toestand der toenmalige kennis te vergelijken met een chaos, waarin zelfs de beginselen onbekend waren, waaruit eenmaal orde zou kunnen geboren worden. Elke vorm, waaronder men eene zwamsoort met sporen aantrof, werd als een afzonderlijke soort beschouwd; van deze soorten werden geslachten gemaakt en daarop een stelsel opgebouwd, waarvan niemand vermoedde, dat zelfs de grondslag, de afbakening der soorten onzeker was. Aan TULASNE gelukte het aan te toonen, dat talloze van die schijnbare soorten en geslachten, ja geheele families, slechts ontwikkelingstoestanden van andere, grootendeels ook reeds beschreven vormen waren. Thans weet iedereen, dat de roest van het koren en de bekerzwammen op de bladen der berberissen slechts wisselvormen van dezelfde zwamsoort zijn, dat de roestsporen op de berberisbladen ontkiemen en hier vruchten voortbrengen, wier sporen wederom

---

¹ TULASNE werd geboren te Azay-le-Rideau (Indre-et-Loire) den 12^{den} Sept. 1815.

op het koorn moeten komen, zullen zij in staat zijn de soort voort te planten. Vóór TULASNE dacht niemand aan de mogelijkheid van zulk eene geslachtswisseling, thans beheerscht dit feit nagenoeg het geheele systeem der zwammen. Deze ontdekking alleen zou voldoende geweest zijn, om eene geheele omwenteling in de beschrijvende zwamkunde teweeg te brengen en den naam van den ontdekker onsterfelijk te maken. Doch in een lange reeks van geschriften onderwierp TULASNE de meest verschillende afdelingen van dit uitgebreide gebied aan een nauwkeurig onderzoek en baande zoo overal, ook in bijzonderheden, den weg tot de tegenwoordige beschouwingen omtrent deze gewassen. Zijne verhandeling over de *Ustilagineeën* (1847), zijne *Fungi hypogaei* (1851), en eindelijk zijne *Selecta fungorum Carpologia* (1861—1865) zijn de meest bekende dezer geschriften. Het laatste, een prachtwerk in drie quarto deelen, die achtereenvolgens in de jaren 1861, 1863 en 1865 het licht zagen, is zoowel wegens de prachtige platen, die door den broeder van den overledene, dr. CHARLES TULASNE, geteekend waren, als met name door de grondige en geheel nieuwe bewerking van den tekst, tot op den huidigen dag de vraagbaak voor allen, die zich met de beschrijvende zwamkunde bezighouden.

Naast deze zijne lievelingsstudiën legde de betrekking van *aide-naturaliste* aan het *Muséum d'histoire naturelle* te Parijs, die hij van 1842—1865 bekleedde, hem den plicht op voor de rangschikking en voorloopige determineering te zorgen van de planten, die telken jare in zoo grooten getale aan het beroemde herbarium van deze inrichting worden toegevoegd. Doch TULASNE kon zich niet beperken tot eene voorloopige bewerking; zijne natuur was degelijk, en alles wat hij deed grondig. Eene reeks van monographiën over onderscheidene natuurlijke familien en van flora's van verschillende, meest tropische gewesten, legt hiervan in ruime mate getuigenis af.

Ook op het gebied der planten-physiologie is zijn naam niet onbekend gebleven. Want toen SCHLEIDEN algemeen opzien baarde met zijne bewering, dat bij de bevruchting der bloemplanten de top van de stuifmeelbuis, na in het vruchtbeginsel ingedrongen te zijn, zelf zou uitgroeien tot de kiem, en dus de eerste aanleg voor de jonge plant zou zijn, waren het voornamelijk de studiën van TULASNE, die de onhoudbaarheid van deze stelling aantoonde en die aan de door SCHLEIDEN zoo heftig aangevallen leer ten slotte de zegepraal verzekerden.

Keeren wij nog even tot zijne lievelingsstudie terug. In de periode, waarin TULASNE's wetenschappelijke geschriften vallen (1841—1865),

werden de Lichenen of Korstmossen beschouwd als een geheel afzonderlijke groep van organismen, die het midden hielden tusschen de wieren en de zwammen. Zoolang men de vroegere beschouwingen omtrent den oorsprong der soorten huldigde, kon tegen deze opvatting geen bezwaar bestaan, doch toen langzamerhand de afstammingsleer veld won, bleek allengs, dat de heerschende voorstelling over de natuur der Lichenen met deze niet in voldoende overeenstemming was. Deze moeielijkheid is eerst in latere tijden door de onderzoekingen van BORNET en van SCHWENDENER opgeheven, daar deze leerden inzien, dat de Lichenen zwammen zijn, die op wieren als parasieten woekeren. Tegenover deze oplossing van dit vraagstuk mogen wij echter hier niet verzuimen op te merken, dat de kennis van de groote overeenkomst, zoowel van het mycelium als van de vruchten der Korstmossen, met de overeenkomstige organen van een bepaalde groep van zwammen, voor het eerst door TULASNE's behandeling der Korstmossen helder aan het licht gebracht is.

Eene uitvoerige uiteenzetting van TULASNE's beteekenis voor de plantkunde en van het verlies, dat de fransche wetenschap door zijn dood ondervindt, gaf voor weinige dagen DUCHARTRE in de Parijsche Akademie van Wetenschappen, waarvan de overledene sedert 1854 lid was ¹.

D. V.